

v lažnjivi obleki.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Izhaja po
enkrat na mesec v Ljubljani,
kedar ga prebere in ne
konfiscira policija.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po
30 kr. v administraciji, Ključarske ulice (pod mestnim
trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Veljá
oclo leto 3 gld., pol leta 1 gld.
50 kr. in četrť leta 80 kr. za
vsacega brez ozira na stan, na-
rodnost in vero.

◁ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasađi, ostro kaznoval. ▷

Na grobu deželnega zbora kranjskega

leta 1882.

Ob tužne „Brencelj“ brenkni strune
In žalostinko zdaj zapój,
Ki vsakemu srcé presune,
Da plaka vsakdo za tebjó.
Deželni kranjski zbor je to,
Za čemer naj solzé tekó;
In da se bodo v curkih vsule,
V oči si hrena daj, čebule!

Prekrasen bil je po večini,
Junakov vrlih dvajset štel,
Iz katerih proti domovini
Je grehov dosti vsak imel.
Bi dolgo rad še živel bil,
Zastop deželni nam kazil;
Čemu ga čas pod rebra dregne,
Da v smrtnih mukah ude stegne?

Še enkrat si jih vse oglejmo,
Oglejmo si jih zadnjikrat;
Zasluge vsacega preštejmo,
Prej ko za veke pojde spat.
Težko, da kateri bo še vstal,
Se tu šopiril, kljuboval;
Nemčurska mirno čakaj reva
Zdaj le še sodnega ti dneva.

Baron Apfáltrern plemeniti,
Jezični dohtar Robert Šraj
In Dežman Korelj glasoviti —
Teh menda ne bo več nazáj.
In Dolhof, ves bolan sedéč,
Hočevar krški, mož molčéč —
Ki v zboru le sedela, stala,
Za zmiraj sta za zbor zaspala.

Na Dolfijev kdo stol bo sedel?
Kdo Lašanu bo prostor dal?
Kdo to, kar grof Blagáj, bo vedel?
Kdo to, kar Taufferer, bo znal?
Kdo Kalteneggerju bo kos?
Kdo Devov modri imel nos?
Kočevje — kaj bo li počelo,
Ko Ledeníka ne bo imelo?

No, Gutmannsthal — ta mož veliki
Bo morda še iz groba vstal;
Savinšek, vitez tam v Metliki
Iz jame še se skobacal;
Za Lukmana me ne skrbi,
Ta sedež v zboru še dobi;
Pa kje li bode Kecelj Johan
Kedaj še za poslanca spohan?

Bo li poslanstva kmetov prosil
Z Gradišča Dreó, mož težák?
Kak Gariboldi se bo znosil,
Če več ne voli ga grajščák?
In vsemu pravi konec to,
Kar dela še srce težkó:
Med mrtvimi je vitez Frencej,
Za katerim solze toči Brencelj.

Tako so srečno vsi končali,
Ki jih pritisk je volil hud;
Za njimi bodo drugi vstali,
Ki prosto jih bo volil ljud.
Zato naj le solze tekó,
Da bo na grobu vse mokro;
In da bodo v curkih vsule,
Bo treba hrena in čebule.

Pavliha.

Na, to je pa vreme, da bi tisti, ki bi hotel imeti splošni ali vesoljni potop, ne mogel boljšega si naročiti. Več ko štirideset dni in noči se že nebo kisló drži in prevlača svoje črne megle pod obneb-jem, ter spušča iz njih mokroto, da mora vsak, ki gre izpod strehe, vzeti seboj marelo, kakor jaz, če ne mara biti do kože moker. Tako vreme ni ne za kmeta, ne za politikarja, ker nobeden ne more biti dobre volje. Posebno meni je neprijetno, ker moram po svetu hoditi pogledovat, kaj se tu in tam godi, da ni kaj narobe; v dežji pa vendar ne hodim rad. Moja marela ima povsod svojo oblast, ona varuje mene dežja in drugih nesreč, tako velika pa vendar ni, da bi ves svet varovala dežja, če bi prav mene volja bila razpeti jo, kedar se na druge dež vlije.

Pa dosti o moji mareli, katero tako že poznate vi in vsi, ki so jo skusili ali tudi le slišali o nji. Da toraj brez nje nisem šel nikamer, si lahko mislite, še celó v kranjski deželni zbor ne, kar bote tu brž zvedeli.

Najprvo pa sem jo pihnil po tisti poti, kjer je hodil ali marveč vozil one dni se naš cesar. Jaz sem z vsemi vladarji po svetu dobro znan, pa tako, kakor obrahtam in čislam našega cesarja, ne obrahtam nobenega družega, naj mi zamerijo ali ne. Zato me je tudi prav res skrbelo njegovo popotovanje, če namreč ne bo kak lahonski cigan ali ciganski Lah kam kake bombe vrgel. Da bi bil pa jaz povsod hodil za cesarjem, tega ne, marveč šel sem bolj ob meji, da bi videl ali slišal, kaj bodo tisti lahonski rogovileži počeli, in da bi, če bi bilo mogoče, kterega teh tičkov živega vjel ali pa vsaj prav do dobrega našeskal.

Tako se smukam ob meji, kamor mi od soške doline sém doní vriš ljudi, ki so cesarja navdušeno pozdravljali; samo to mi ni bilo prav naravno, da se mi je zdelo, kakor da bi med slovenskimi klici slišal tu in tam kak nemški ali laški glas, zato stopim v dolino in tu zapazim tudi premalo slovenskih zastav, v Gorici celó skoro nobene.

„Kaj pa je to?“ — se čudim — „ali so na Goriškem Slovenci mutasti? ali morda nimajo blaga za slovenske zastave? Ali pa nimajo korajže, ker premalo jih tam vendar ni?“

„Vse to ni“ — mi pa odgovori star narodnjak, s kterim sem že davno znan. — „Slovenci bi slovenski vriskali, da bi jih grlo bolelo, Lahí in Nemci bi pa molčali ali pa tudi živijo upili z nami, če bi ne bilo onega-le.“

S tem pokaže mož v stran in jaz zagledam Pretisa, ki sem ga že zadnjič v Trstu oštel.

„I kaj ta že zopet tukaj nagaja kje?“ — poprašujem.

„Se ve da, pa še kako!“ — pojasnuje mož — „on bi najraje videl, da bi se cesarju Goriška nad Gorico pokazala vsa v nemški, okoli Gorice in proti Trstu pa v laški podobi in obleki, le v slovenski pa nikjer. Zato so on in njegovi vse tako vravnali, da bi ljudje povsod le „hoch“ in „eviva“ kričali pa da bi nikjer ne bilo nobene slovenske zastave. Ravno tako je povsod prepovedano, cesarja ogovoriti ali pozdraviti slovenski.“

„A, glej ga no mojstra skazo“ — rečem jaz — „bova pa midva malo zropotala. Vi pa le vriskejte „živijo“ in razobesite narodnih zastav, kolikor jih imate!“

Na to stopim za Pretisom ter mu potrkam z marelo na ramo; ko se ozre in mene zagleda, se tako prestraši, kakor da bi imel bombo v žepu ali pod klobukom; obraz pa ima tak, kakor da bi bil ravnokar po krivem prisegel.

„Kakšen pa si?“ — se čudim jaz, — „če ni na tvojem obrazu namalana slaba vest, sem pa jaz kdo drug, ne Pavliha. Kaj si pa na Goriškem storil, he? Ali so tukaj le Nemci in Lahí? Kdo pa za Slovence davek plačuje?“

Pretis še zmiraj tako plašno gleda mojo marelo, da se ves trese in ne more črhnuti besedice. Zató se oglasim jaz še osorneje:

„Le brž, jaz ne utegnem. Ali je Goriška samo nemška in laška? Povej!“

„Ni ne, pa jaz bi rad imel, da bi bila“ — mu buhne iz ust.

„Toda prijatelj, ti tega ne boš dosegel, če se prav na glavo postaviš, in ne čakal, če prav do sodnega dne živiš. Za zdaj pa pojdi, jaz se ne utegnem ongaviti s tabo; saj se tako v kratkem vidiva, se mi že vse tako zdi.“

On, vesel, da ni hujega, jo naglo popiha, jaz pa se obrnem proti laški meji, od koder mi je vse tako nekako po bombah smrdelo. Ta Lah, če ne spi, pa zmiraj na kaj hudega misli, to vem že z malih nog, zato se mu ne sme nikdar nič verjeti in od tod je pregovor: „nedolžen ko Lahov koš.“ In res, komaj stopim čez mejo, že zagledam dva človeka, ki skušata splaziti se čez mejo tako skrivaj in na tihem, kakor pri nas fant čez plot, kedar hoče iti k svojemu dekletu. Ko me zagledata, jo pa popihata tako naglo, da sem še jaz sled zgubil za njima. To me še bolj skrbi, ker kdor meni uide, mora biti že prav kunt, toraj silno nevaren. Zato raztrobim brž po vsi okolici takraj naše meje, da sta ušla sém dva tička gotovo z laškim bobom, kterega hočeta nesti v Trst na razstavo ter prodati za nekoliko človeških glav, morda še za cesarjevo. Moje trobantanje ni bilo zastoj, kajti ko pridem v Ronke, malo vas blizo meje, ima žandar že enega teh tičkov zvezanega; žandar pa je tudi ranjen, pa le na palcu nekoliko, ker je lahonski lump vá-nj streljal. Ljudje so ga hoteli kar raztrgati, pa jaz sem jim branil češ, ta je še za kaj višega namejen. Našli so namreč pri njem dva debela laška boba, kakoršnim se pri nas pravi „bomba“, pa dozdej še ne vedo zá-nje drugje ko v Gorici in v Trstu.

Skonca sem mislil, da bo ta zvezani tolovaj kak pravi Lah, ko mu pa bolj natanko v zobe pogledam, se mi zdi, da sem ga moral že nekje videti, če ne v Trstu.

„Kako se pišeš, cigan?“ — ga ogovorim.

On pové neko laško ime.

„Lažes“ — rohnim jaz, — „ti imaš nemško ime in si nezakonski sin perice. Le brž z imenom na dan, če ne, boš poskusil marelo!“

„Oberdank sem se pisal v Trstu in tudi na Dunaji, kjer sem bil na viših šolah“ — je njegov odgovor, in to še nekako ponosen.

„Tako?“ — rečem jaz — „ti guncvet si se učil v Trstu in še na Dunaji, pa ti lumpa vendar niso izgnali. To kaže, da vse šole nič ne pomagajo, če pride človek v slabo družbo ali je pa tako že v slabi koži. No, v tvoji koži bi jaz zdaj ne maral biti, če prav se nisem toliko učil, ko ti. Gadu se stopi na glavo. Dobro, da so te vjeli, predno si kaj hudega storil. Kedar te bodo obešali, povabi me k tisti slovesnosti.“

On — se ve da — ni smel nič reči, ker bi bil dobil od drugih brž katero po polasčenih žnablíh; vendar je mihal nekako, da, če prav njega zadavijo, ne bodo zadavili vseh onih, ki so njegovih misli na Laškem. Lepi sosedje so nam ti Lahí, to se kaže!

Kaj se bom jaz s takim ciganom dalje menil? Žandar ga je odgnal proti Trstu, kamor sem se pozneje tudi jaz podal, pa ne za vjetim bombarjem, ampak za Pretisom

Ko tega zopet v Trstu dobim, se me vstraši ravno tako, kakor sta se me vstrašila bombarja na onem kraji goriške meje; malo je manjkalo, da ni kar strepetal.

„Ne, ne boj se, Pretis, saj te ne bom snedel“ — ga pomirim jaz; — „bombar iz Laškega je že vjet.“

Ko cesarski kraljevi mož to sliši, je zopet tak, kakor da bi ne bil stari Pretis, jaz pa ne Pavliha z marelo; če bi jaz znal risati, narisal bi bil Lahov koš in ná-nj — Pretisovo glavo. Čisto nedolžno me pogleda in mi moli roko rekoč:

„No, to me veseli, da so pravega vjeli. Pa si ti sam to videl?“

„Hm, je že dobro“ — se namuznem — „jaz ne vidim samo tega, kar je, marveč vidim tudi to, kar bo ali vsaj po vsi človeški daljevidni pameti mora priti.“

„In kaj je to?“ — praša on zdaj še manj plašno.

„Veš, prijatelj, razstavi se! Zdaj se še lahko kažeš kot deželnega namestnika, po razstavi pa ne več.“

„Ej, tebi se meša, Pavliha, Taaffe je predober človek.“

„Naj bo, pa tebe bodo vrgle te laške bombe kam drugam, ne Taaffe. Jaz stavim, kolikor hočeš, da te čez leto in dan ne bom več videl na tem mestu. Zdaj te trpe le še zato, da v tržaški razstavi nikogar ne zmanjka, toraj tudi tebe ne. Staviš kaj ali nič?“

Pretis na to reče, da nima ravno drobiža pri sebi, pa da se bo že videlo, kako bo. S takim možakom se jaz ne maram več meniti, on pa me vendar praša:

„Če greš razstavo gledat, greva skup.“

„Ej ne, lepa hvala“ — odmajem jaz — „tu sem si že vse ogledal, da vem, kako je. Rajši bom šel v Ljubljano ogledat si deželni zbor, kjer so razstavljeni naši in nemčurski poslanci vsakemu na ogled, pa še vstopnine ni treba plačati.“

Ta moj prijatelj Pretis ni brez nič. Ko namreč sliši besedo nemčurski poslanci, se nekako namuza tako, da jaz precej spoznam, da so mu ti tički vsaj po imenu znani. Ni čuda, saj se tudi judje po vsem svetu poznajo, da le ime slišijo. Toda o tistih dvajsetih nemčurjih, ki imajo zdaj še pravico, sedeti na podpletenih stolih v deželni zbornici kranjski, se jaz s Pretisom ne maram meniti, ker ni besede vredno, marveč ga pustim za zdaj še na njegovem mestu ter jo pihnem v Ljubljano, ogledat si razstavo kranjskih deželnih poslancev, ker sem slišal praviti, da je to zadnja razstava v tej sostavi, ker kaj tako čudnega pozneje ne bo več videti v ljubljanski „reduti“, to je v tisti hiši, kjer so bile včasih vse sorte komedije, zdaj so pa tudi mestne šole. Šole so spodej, ker bi se otroci ne mogli nič kaj prida naučiti, če bi hodili v zgornje prostore — v deželni zbor.

V deželnem zboru kranjskem me že vsi dobro poznajo, zato sem kar tako not stopil. Grof Gustav, kterega že davno poznam iz Radoljce, ki je pa zdaj deželni glavar, me brž prime pod pazduho in me hoče na svoj stol deželnega glavarja posaditi, tako me časti in spoštuje. Pa jaz — ponižen kakor sem — se vbranim temu ter mu rečem: naj le on še sedi na tem stolu, ker se ne ve, kako dolgo bo sedel; če bo drugo leto priden, bo že še, če pa ne, se pa nič ne ve, če ne bo kak drug prišel ná-nj sedet; zdaj je ta stol zá-nj še gorak, naj toraj ne pusti, da bi se mu ohladil.

Grof Gustav, kteremu drugi tudi „grof Thurn“ pravijo, je že z doma zeló prijazen človek, nima nič tiste mogočnosti in ošabnosti na sebi, kakor nekateri drugi tega stanu; to mi je bilo že z Gorenjskega znano, zato sva se tudi kaj brž prijazno zmenila. Naj bo to, kar je, če bo ostal tak, kakoršen mora biti; tistih „prokletih grabelj“ za Dežmana menda ne bo šel klepat.

Z njim sem toraj kmalu na pravem, zato se obrnem proti drugim razstavljenim poslancem. Narodnih nisem mogel ogledovati, ker ti v ta zbor prav za prav ne gredó; zato se vstavim préd-nje, jim požugam z marelo in rečem:

„Kaj je rekel ranjki oče Bleiweis? Ali je vredno dežele kranjske, da vi tukaj sedite? Ali nimate družega dela, ko tukaj nemškutarjem za podstavo biti?“

Vsi so nekako poparjeni in povehani, posebno Vošnjak — že ve, zakaj — on posebno. Pa saj se zdaj pokoré za svoj greh, ker jim nič ne obvelja, kar hočejo doseči, in so vse njihove besede le goli bob ob steno. Jaz ne vem, zakaj s tako marljivostjo nosijo in valé kamen na vrh, kterega jim nemškutarji potem vselej zopet dol zvalé. Če ni to prazno delo, kaj pa je? Meni bi se taki ljudje smilili, če bi si dali kaj dopovedati, ali trma je trma in tako sem rajši molčal in obrnil se na ogledovanje razstavljenih nemčurskih poslancev.

Teh je polno število, namreč vseh dvajset skupaj.

Prva me v oko dregneta najstarejša poslanca te zbornice, Dežmanov Korelj pa križki baron Apfaltrern. „Na, vi-dva pa že, vi-dva“ — se osorno zarežim nad njima — „za té, Korelj je pač že zadnji čas, da greš h kapucinarjem pokoro delat za svoje grehe ali pa se celó oženiš, ne pa v starih dneh delaš še nove grehe in nagajaš v ti zbornici, ter se daš za to še plačevati. Grablje so zlomljene, toraj hajd! — Tebi, baron, pa tudi ni treba dalje dninirati za deželnega poslanca, za kterega že davno več nisi ali prav za prav nikdar nisi bil dober. Jaz na tvojem mestu bi vsaj poslanstvo daroval ubogim, ker toliko premožen si že, da ti ni treba ravno od poslanstvovanja živeti — posebno, ker si tudi tak grabljež in stiskač, kakor je Korelj; jaz nisem še nikdar slišal, da bi bil ti komu kedaj in kje kaj šenkal. Taka je, sramujta se oba ali pa ne, kakor vama drago. Pa saj Korelj ima tako debelo kožo, da se bi ž nje dali najdebelejši podplati strojiti ali pa še celó palice, kakor iz kože niljskega bika.“

Ta dva sta ošteta in naglo sedeta na svoja stola za pečjo; menda mislita, da bota na stare dni v tej zbornici dobila tam še vsak svoj kot, pa se bota menda že pri prihodnjih volitvah hudo opekla, če ju ne bodo zopet velikaši pod svojo streho vzeli.

Šafarjev Dolfi, ki je moje besede na uho vlekel, pri-skaklja zdaj k meni, kakor radoveden vrabec, in pomoli svoj nos proti mojemu.

„Aj, vidiš ga no Dolfija, koliko je že zrastel“ — se čudim jaz — „le tako naprej, boš videl, da boš kmalu dosti velik za ministra. Kaj bi bilo, če bi bil zdaj že tako velik! Pa, da te poprašam: zakaj pa ti Dolfi Mali in Aleksander Veliki iz Gradišča prav za prav še sedita v zboru? Gotovo zá-se, za kupčijsko zbornico menda vendar ne?“

„Se ve da“ — se postavi Dolfi in Aleksander prikima.

„Boš tiho, pa koj!“ — velim jaz — „kdaj že zbornica ni več nemčurska! Tebi ne zamerim toliko tega, ker si povsod rad, kjer je kaj ljudi, pač pa Aleksandru, ki ima za poslanstvo toliko zmožnosti, kakor ti za prodajanje koruze. No, pa saj splesnovala na svojih sedežih ne bota, tudi prirastla se ne, za to bo že skrbjeno, mislim.“

Z dvojčkoma Šrajem in Vestenekom, ki sta skupno razstavljenata, se ne menim, ker ta dva nista za nikamer, najmanj pa za kranjski deželni zbor. Če teh kterega le zagledam, slabo mi je, kakor da bi bil zelenega pajka snedel; posebno o Šraju stavim, da če sam sebe sne, pri ti priči je „hin“, tako zagrizena grinta je.

Od Roberta Šraja do postojnskega Eduarda Deua ni daleč, ker je tudi jezičen dohtar, čeravno on tega iznašel ni in bi tudi nikdar ne bil. Kot poslanec je prvič sebi in tudi svoji ženi silno všeč in obžaluje le, da v zbornici ni zreal, v kterih bi se ogledoval, kedar družega dela ni, in to je: zmiraj.

„Kaj pa ti delaš tukaj?“ — ga ogovorim — „ali ne boš šel domu, ti božji vlek ti — bi bil kmalu rekel? Je škoda za stol, na kterem sediš in do kterega si prišel tako, da se Bog usmili. Če bi vsaj zmiraj molčal, bi še bilo, ali ti imaš slabo navado, da včasih začneš govoriti, kar potem ni nikomur podobno. Zato bi šel rajši spat.“

To menda sliši za mano „lepi Tone“ Gariboldi, ker se na tihem precéj hudo namuza. „Na, ti bi se šel pa s Šrajem in Dolfijem vred rajši k nemškemu „šulferajnu“ nemščine učiti“ — ga ogovorim — „da ti bo vsaj kdo verjel, če boš trdil, da si nemec in da se mu tvoje potezanje za ta precartani jezik ne bo prismojeno zdelo. Sploh bi se bi ti pa tudi bolje podalo, če bi hodil razstavljat se v kazino ali pod Turn, kakor pa v to zbornico, za katero si toliko, kakor neka znana in koristna domača žival za sedlo. Jaz vse surovo snem, kar boš ti dobrega uganil. — In vi-dva, Dolhof in Ledenik, kaj delata tu? Ti, Dolhof, si star, po vrhu še ves bolan penzijonist, ki ni za nobeno rabo več, najmanj za deželni zbor; namestu da tukaj sediš kakor izdobljena hromost in s svojim glasovanjem večidel kljubuješ vladi in našim poslancem, bi šel rajši v cerkev roženkranc moliti, bi tebi in drugim bolj koristno bilo. Ti pa, Ledenik, bi tudi rajše opravljal svojo cesarsko službo, za katero si plačan, ne pa tu sedel za slabo reč: nemškutarijo in za to se dal še posebej plačevati.“

Nobeden teh treh ne črhne besedice, samo marelo mojo vsi prav plašno gledajo. Zdaj zapazim pa krškega Hočevarja, ki se hoče izmuzniti mi.

„Oha, počasi, Martin“ — ga vstavim — „s tabo bom tudi kaj kratkih besedi, ker se te tako nič ne prime. Kaj pa prav za prav tukaj delaš? Dolgočasiš se, nič družega. Jaz bi rajši „afnje guncal“, kakor tako brez vsega dobička in razuma tu pred se zrl. Če ti pa vendar že to dela veselje, si to veselje sam plačuj, ne pa da bi se dolgočasil na deželne stroške. Ako bi bil jaz Hočevar, bi za tako zabavo plačeval po 10 gld., ne pa si dajal plačevati po petakih na dan. Vzdigni se Martin, poberi kopita in pojdi za zmiraj na Krško jest svojo gos.“

Kakor drugi, tudi ta nič ne reče, zato stopim jaz zdaj kar k Lašanu in ga mislim za ušesa prijeti, kakor je storil meni učenik, če sem ga nalagal, da sem bil bolan, ker me ni bilo v šolo, pa je zvedel, da nisem bil. Ta mož je namreč penzijonist, toraj za svojo službo ne več, še Slovencev bi ne mogel več „giljotinirati“, za kar je bil nekdan v kazini pripravnost izrekel, pri mestnem zboru se je izgovoril z zdravniškim spričevalom, da ne more zahajati k sejam, tukaj pa je prišel k vsaki, čeravno bi bilo bolje, ako bi ga ne bilo nikoli v tem zboru. S takim možakom, ki je pri vsem tem pa še zares gluha, vendar nisem hotel govoriti, škoda za vsako besedo.

Tem huje sem se pa spravil nad Kalteneggerja, tega moža, ki smo ga težje iz dežele spravili, kakor kugo, ki pa še zdaj nazaj hodi, kakor mrlič, ki v grobu ne najde miru.

„Alo, Frice“ — ga primem — „povej najprej, na čegave stroške si ti prišel z Dunaja dol, na svoje ali na deželne?“

„Na deželne, kaj pa da“ — odgovori on kakor nedolžno dete.

„Tako! Toraj staneš ti deželo v tem zborovanju blizo poltretji sto goldinarjev, koliko pa še to, kar si ti tu skupaj stlačil in otrob zvezal, ki morajo vsi še stenografirati in tiskati se na deželne stroške! Ni čuda, da so potem deželne priklade na davke tako velike. Če bi ti še dolgo in pogosto hodil z Dunaja v Ljubljano na deželne stroške govorit, še na beraško palico jo spraviš, pri moji veri, da! Ali bi bil ti prišel sem na svoje stroške in ali bi bil le stoteri del toliko klobasal, če bi se bili tvoji otrobi stenografirali in tiskali na tvoje stroške?“

„Se ve, da ne“ — črhne on — „prvič bi me ne bilo, drugič pa, če bi bil prav prišel, bi bil molčal kakor Hočevar ali Kecelj.“

„No, vidiš, kako te poznam, tiček ti“ — mu grozim jaz z marelo — „dobro, da si letos vsaj menda zadnji pot tukaj, ker, če ti nemčurski grajščaki ne bodo privoščili sedeža, med drugimi ga ne boš dobil. Potlej bo menda vendar mir pred tabo!“

Kaltenegger odveslja kakor polit pudelj proti Veste-necku, kateri mu je v tem čisto podoben, jaz pa memo Gutmannsthal, Blagaja, Savinška in višenjskega Tofferja (ki se me silno vstraši), na katerih ni nič posebnega, ko to, da so vsi nemčurji — jadram proti kamniškemu Keceljnu, ki že tako barve spreminja na obrazu, da je ves višnjev, ko pred njega stopim.

„No Johan, kaj pa mi-dva?“ — ga ogovorim; — „ali se ne naveličaš tako dolgega sedenja? Povej mi, Johan, koliko daš ti doma delavcu, če pet ur čisto brez dela sedi?“

„I, kaj mu bom dal? Nič, saj tudi nič ne zasluži.“

„Vidiš Johan, prava je tvoja. Toda ti pa za tako posedanje tukaj v zbornici in pohajkovanje po Ljubljani vendar dobiš po 5 gld. na dan; saj ne delaš nič, kolikor jaz vem? Ali je to lepo ali grdo, povéj? In razen tega capljaš za nemčurji, če bi bilo prav v pekel. Bodi rajši domá pri Marički, je vsaj kaj zá-te, tukaj pa nič.“

Johan nekaj jeclja, jaz pa se zasučem na peti in hočem memo deželnega predsednika Andreja iti iz zbornice; pa Andrej me pokliče, češ, naj bi tudi ž njim par besedic spregovoril.

„K tebi pa pridem drug pot“ — rečem jaz — „tudi mi-dva imava nekaj skup, kar bova poravnala.“

Na to stopim čez prag zbornice, v kateri sem se tako bolj dolgo mudil, kot je vse skup vredno bilo, ter jo vkrenem — kam? bote že prihodnjič slišali.

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Slovenski kmet ni kar si bodi.

Bilo je na ljubljanskem kolodvoru. Na vrtu je sedelo več ljudi, ki so se hoteli peljati na Gorenjsko, pa so pre zgodaj prišli. Večidel so bili ljubljanski gospodiči vsake vrste, ki so po svoji navadi prav glasno žvrgoleli. Blizo njih pa je sedel mož v čedni kmečki obleki, kterega so Ljubljančani po govorici njegovi kmalu spoznali za Ločana in se jeli norčevati ž njim ter prašali ga, če je nemara v Ljubljani prodajal loške smojke. Mož nekoliko časa posluša njihove neslane burke, potem pa se oglasi:

„Vi gospodje — kar ste vsaj po obleki, se z mano norčujete, pa jaz vendar stavim, da sem bolj kunšten, ko vi vsi skup.“

„Haha“ — se smejejo vsi, — „kako bote to dokazali?“

„Prav lahko, pa zastonj ne“ — odgovori Ločan; — „če kaj stavite, pa bo.“

Ljubljanski dobrovoljci se nekoliko časa pomenkovajo, potem pa pravi eden:

„Je že dobro, velja! Koliko je stave?“

„Samo en goldinar“ — reče mož — „tu je moj, kdo dá še enega na-nj?“

„Predno stavimo, moramo vedeti, za kaj gre in kako si upate stavo dobiti“ — odgovori eden.

„Dobro“ — reče kmetič — „jaz stavim, da bote pri kasi vsi vi karte dobili, samo za tisto postajo, kamor se jaz peljem, ne bo vedel tisti, ki karte dajé, če je še tako učen.“

„Ta postaja je na gorenjski železnici?“ — praša oni, ki se je z njim v pogovor spustil.

„Kaj pa, kje pa?“ — pritrđi kmetič.

„No, potlej pa že velja“ — ropotajo vsi, kmetič dá svoj goldinar, eden izmed družbe pa svojega gospodu, ki je to reč poslušal, da potem dobi oba tisti, ki dobi stavo.

Vsi gre do kasi, naprej — se vé da — ljubljanski dobrovoljci, ki dobé karte do Kranja, nekteri pa do Bleda. Zljaj stopi kmetič pred oknice in uradnik ga, kakor vsa-kega, praša:

„Kam se popeljete?“

„Domú“ — se odreže kmetič.

„Domú — domú? Kje je ta postaja?“ — popraša uradnik.

Zdaj se pa kmetič obrne nazaj proti gospodičem, ki so se prej norčevali ž njega, se zvito nasmeje, in reče:

„Ali ste slišali? Postaja, kamor se jaz peljem, mu ni znana, za vaše je pa dobro vedel. Le sem z goldinarjema!“

Na to nastane najprej čudenje, potem glasen smeh, gospodiči jo pobero, le tisti gospod, ki je prejel stavo v roko, ostane in podá oba goldinarja kmetiču, ki si potem kupi list do Loke in dobi še za liter vinčka drobiža iz dobljenega goldinarja.

„Veliko ni, pa dobro je“ — je rekel, ko se je v voz vsedel — „bodo vsaj vedeli, da kmet tudi ni brez možgan.“

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Z Olimpa.

Dragi mi „Brencelj“!

Zadnji dnevi so bili živahni ne le pri vas na Slovenskem, marveč tudi pri nas. Če bi Ti le polovico tega pisal, kar smo se pogovarjali, in bi potem to razglasil, stavim kar hočeš, da bi nekteri prišli Te kar na dom trgat kakor cunjo, ne uro časa bi ne bil več varen pred njimi. Vsega Ti toraj ne bom pisal, ker bi bilo za vaše peteline tiste nove posebne sorte prestrupeno; nekaj pa je vendar dobro, da zvedo, kako tu gori mi, in gotovo pametnejši in pravi narodnjaki tudi med vami, o njih mislimo.

Se ve, da smo se največ menili o vašem kranjskem deželnem zboru, v kterega so zopet letos šli narodni poslanci razen dveh, da so jih potem nemškutarji sukali in „meštrali“, kakor so hoteli. Res, ta zbor je bil kaj tačega, kar se na Kranjskem menda do zdaj še ni videlo. Če bi bili poslanci lani ubogali Bleiweisa, bi bilo najbrže drugače zdaj že, slabše pa gotovo ne. Tako pa se je že letos spolnovala nad njimi četrta božja zapoved, pa še kakó! Mi smo vsi ugibali, zakaj li v zboru sedé, če nobena njihovih besedi nič ne izda, nobeden njihovih predlogov in nasvetov ne obvelja, marveč jih nemčurji tako rekoč s smrkijem pod nosom mažejo. Saj jim vendar ni bilo za tiste groše, ki so jih na dan dobivali za svojo potrpežljivost! Bleiweis še slišati ni hotel nič o takem zborovanji in ko mu je Costa povedal o interpelaciji zavoljo nemškega „šulferajna“ in mu ponosno rekel, da to je pa že kaj moškega, se nasmehne sivi starček po svoji nekdANJI navadi nekako zbadljivo in pravi:

„Pejte no, pejte! Komú pa bo s tem pomagano? Ali so slovenski poslanci tako kratkovidni postali, da ne vidijo na ministerskem prestolu Konrada? Ta interpelacija bo še le olje v ogenj, zbudla bo morda le Winklerja, ker bo moral odgovoriti tako, kakor mu bo minister ukazal, ter braniti nemški „šulferajn“, kakor je moral lani braniti Pirkarja in zdaj tudi deželni šolski svet. Bote videli, da bo odgovor na to interpelacijo tak, da ga bodo le nemčurji veseli in se bodo Slovincem na glas posmehovali. Dokler je Konrad minister nauka, se „šulferajnu“ na Kranjskem ni nič hudega bati.“

Ali ni modri mož s tem prave zadel? Kak je bil odgovor? Menda ga je sam Winkler, ki slovi pri vas za narodnega moža, s težkim srcem bral. Čemu li so dregnili poslanci s svojo interpelacijo v sršenovo gnjezdo, dokler dobro vedó, da so v njem še sršeni, ki se ne bodo drugam vsuli, ko ná-nje?

No zdaj je tega zboru konec, pravite vi. Jaz in Costa sva pa tu stavila s Tomanom, da ga še ni, marveč bo še drugo leto zboroval. „Čemu bi li Taaffe razpuščal zbor“ — je rekel Bleiweis — „če slovenski poslanci komaj čakajo, da bi šli vá-nj!“ Pohvalil pa je svojega znanca Šavnika s Kranja, ki se je raje odpovedal, ko da bi bil šel v zbor, in pa Koblarja iz Litije, kterega tudi ni bilo; tako sta prihranila deželi par stotakov, prav brez vse škode, ker v manjšini bi tako ne bila nič opravila z drugimi vred. Tak zbor, kakor ste ga imeli letos, bi bili res morali v tržaško razstavo poslati ali vsaj fotografirati.

Pa dosti o zboru, saj še toliko besedovanja ni vreden. Naj Ti poročam o nekaj drugem, kar je tudi nas, posebno pa Bleiweisa, hudo dregnilo, in to je odpoved vrlega vit. Schneida od državnega poslanstva za ljubljansko mesto. „Slovinci so res nesrečen narod, kakor bi jih Bog ne maral“ — je zdihnil očaj; — „kedar dobé kje kakega vrlega možáka, ki bi jim mogel in hotel koristiti, na kterega bi mogli biti ponosni, pa pride od kod nemila osoda in jim ga vzame. Ko je mene smrt pod pazduho vzela, sem se ločil od milega mi naroda s tolažbo, da bo on v stanu, stopiti na moje mesto, ker si je s svojo modrostjo in vpludnostjo tako naglo znal pridobiti spoštovanje vseh narodnjakov. Pa se je tudi njegovemu truplu približala bolezen, ktera ga je zdaj potisnila s političnega odra — Bog daj, da le za malo časa!“

Teh misli smo bili vsi in menda tudi pri vas se o tem z nami strinjate.

Pa čakaj, stoj „Brencelj“! Zdaj pride nekaj, kar nas tu gori prav malo zabava, nikakor pa ne veseli. Ali se res povrača tisto šopirno in preširno mladeničarstvo, ki — pogledavši med svet, natakivši doktorska očala ali profesorski klobuk — brž hoče skočiti v poslanske hlače ali splaziti se pod kako svetovalsko sukňjo? K nam sém gor se to vsaj vidi, če se na komaj izprazneno, a še ne razpisano mesto Schneidovo sili nihče drugi, kakor „visokoučeni“ profesor Šuklje, ki je vsi deželi in tudi veliki večini ljubljanskega mesta volilcev toliko znan, kakor naj-novejši komet; kdor ga pozna po njegovih spisih v „Narodu“, ga za poslanca vendar ne bo volil. Če je tako učen in moder profesor, naj rajši mladino v šoli podučuje, narod bo od tega več imel, nego če bi v kakem zboru sedel, drug pa za njega službo opravljal; če je pa bolehen, da mora več del leta počivati zunaj šole, kako li bo sposoben za veliko težavnejše mesto poslanca, vzlasti državnega na Dunaji? Kako bi tudi davkoplačevalci prišli do tega, da bi v eni osebi plačevali profesorja (ki bi ne učil) in pa državnega poslanca? No, pa zdaj smo zvedeli, da ima na Schneidovo mesto priti sedanji župan gospod Grasselli; dober kandidat, ki bo tudi gotovo voljen, vsak drugi bi bil pa v Ljubljani zdaj še padel, kolikor je dolg in širok, posebno Šuklje, tako mi sodimo.

Sploh se pa še fantje za dekleta ne trgajo tako, kakor pri vas nekteri za poslanstva. In kakšni so! Pred par leti še ni nihče vedel zá-nj, ko njegovi profesorji, potem je spisal par — če tudi še tako kratkih in slabih — sestavkov v „Narod“, ki daje diplome politične zrelosti ali nezrelosti, napravil pri kakem omizji nekaj zdravic kakemu „Narodovcu“ ali „Narodu“, vpisal se pri Tavčarji v tisti „jour fix“ (kakor smo zvedeli, pravi nek strežaj temu „jure figes“) in alo! gotoy je kandidat za vsako poslanstvo, za vsako odborništvo. Če mu še kaj manjka, naj sede v čitalnici k tisti „ober“-mizi v drugi sobi, kedar je kdo pri nji, tam dobi se zadnje maziljenje in priimek „Ober“ k svojemu imenu in sposoben je za kandidata, naj se nastavi kjer koli, voliti ga mora vsak, če ne, je izdajalec domovine. Največ take ljudi goni častiželjnost, nekaj pa dobičkarija, ker navadno take „službe“ niso le častne, marveč tudi mas tne; redek je, ki po tem hrepeni le zato, da bi deželi in narodu koristil.

Če Ti bo kdo, dragi mi „Brencelj“, ugovarjal, da se enake reči tudi pri nemškutarjih gode in morda še v hujši meri, mu pa povej, da Slovencem ni treba posnemati onega, kar pri nemčurjih slabega vidijo. Posebno takih naj se varujejo, ki se v vsako stvar silijo, povsod naprej rinejo in se ponujajo kakor slabo judovsko blago. Rajši naj si volilci izberejo ktereга izmed sebe, svoje vrste, če tudi ni ne doktor ne profesor ali pa uradnik; se ne bodo tako spekli, kakor so se tu in tam že.

Toliko, dragi „Brencelj“, sem mislil, da Ti smem sporočiti iz naših pogovorov zadnjih tednov. Naj zbode, kjer je treba, saj se z laskanjem in prilizovanjem ne boljšajo ljudje; če bo to kaj hrupa naredilo, bomo že videli in slišali in potem dobiš od nas pismo tako zabeljeno, da si bo marsikdo ušesa zatisnil pred njim. Ako vi, kar vas je starejih, ne bote previdni ali pa preveč prizanesljivi, vam bo le prenaglo ta preslica čez glave rastla in vas podušila, kakor predenica deteljo, da na svetu ne bo več prostora za vas.

Pa dosti za danes, morda še preveč. Zdrav mi bodi z vsemi nekdanjimi prijatelji vred!

Ves tvoj

Miroslav.

Dobra volja.

Pri sodnji je obsojen hudodelnik, ki je nekoga ubil in mu denar vzel, razen v ječo tudi na to, da ima rodovini njegovi plačati 1000 gld. odškodnine zato, ker ji je vzel reditelja.

Prebravši razsodbo ga praša sodnije predsednik:

„Ali vas je volja povrniti tem ljudem 1000 gld. in kdaj bote to storili?“

„Kaj pa, da“ — odgovori obsojenec — „le brž me izpustite iz ječe in prisežem vam, da bom prvega človeka, ki bo imel 1000 gld. pri sebi, ubil samo zato, da bom plačal to odškodnino.“

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Jezična Žefa,

moja prijateljica, mi je pisala, da nej do novega leta le jest sama za njo vse opravljam, k' je zdej pri en' prav bogat' familji, kjer vsi sinovi za ministre študirajo; če ji tam ne bo več po volji, bo pa že sama prišla sem; samo to nej ji sporočim, kdo jo v službo pros', de bo vedla si izbrat', če b' se ji tam kej skazlo.

Pa je zdej res prišlo že tolk' prošinj, de se res vid', de ldje brez nje ne morjo bit'; kar ne morjo, pa je vne! Pa kaj jo vse pros' v službo! Sama velika, rekla bi: zlata al' vsaj pozlačena gospoda,

pa še žegnani gospodje. Jest, dokler sem bla tud' kuharica, bi bla vesela in ponosna bla, če b' bla tolk' prošinj dobivala. Le premislite: tist' častitljiv proš' v Metlik' so že

trikrat pisal po njo, zato ne morem drgač', kakor de povem, kaj je prav za prav blo in kako.

Vid'te, ta častitljiv gospod — pišejo se za Trčka, ime jim je pa Danijel, kakor tismu v svetem pismu — ta gospod so tist', k' bi bla enkrat že imela jest sama k njim iti, pa sem šla le bolj mem', k' sem si tist' poln farovž ogledala in vidla, de jih je že tako še preveč not, k' bi lahko vse kuhale; zato pa nisem marala iti k njim in sem šla v drugo službo. Jest sem na gospoda že skor pozabila, pa gospod so spet tako silno po Žefi poprašval', kakor de b' brez nje ne mogli bit'. Zato sem pa jest kar na svojo roko poprašala, kaj de je tak'ga, in sem zvedla, de so se iz metliške čitalnice dal' zato izbrisat', k' je ta čitalnica napravla eno pojedno na cesarjevega godú dan, k' je bil letos ravno en petek. Men' se je to mal' čudno zdel', če-ravno sem s' mislila, de so se jezil' znabit' nad tem, de se bo pri tist' pojedni tud' meseno jedlo v petek; no, — pa sem s' mislila, gospod so pobožen mož, zato se v vsem prav po ver' ravna, kakor farovž kaže; Slovenc pa že tako niso niko' bli, v čitalnic' so bli gotov' le zavolj lepšega vpisan' al' pa zato, de b' ble znabit' tiste njih žlahtnice ke plesat hodile.

K' sem pa to pravla Tončki, se mi nasmeje in reče:

„Veš Špela, ti se motiš, če misliš, de b' se bli zavolj tega izbrisal' tist' gospod proš' iz čitalnice, k' se je v petek tam meso jedlo. Jest ti bom nekaj družga povedala, de boš vidla, de ta gospod niso ravno tak', de b' v petek mesa ne maral'. So prišli enkrat v Ibljano k škof', k' je bil ravno petek; škof so jih povabil' h kosil' pa proš' so rekli: „Hvala lepa! Danes je petek (pa je bil še kvatern), pri Njih se bo postno jedlo, jest pa čem jést' mesno, zato bom šel raj v oštarijo.“ — Tako so rekli gospod proš' pa so šli.“

„A, če je taka, potlej pa že vemo, da potrebujejo kuharico, k' bolj meseno obraja, kakor postno“ — rečem jest; — „no Žefa je pa ravno narobe, zato gotov' ne bo šla dol — še posebno zato ne, k' imajo Hrvatje, k' so koj na unem kraj Kolpe, navado, vsakmu tako napijat', de dobi koj družico, Žefa bi pa gotov' ne ošla bit' proš'ovka. Se ve, de pri tem ni nič hudega, Bog varuj, de b' kdo le kaj tacega mislil, pa Hrvatje in pa tud' Belokranjc' imajo že to navado, de potlej vse sorte napitnice delajo.“

„Prav imaš, Špela“ — reče Tončka — „jest tud' mislim, de Žefa ke ne bo šla, čeprav bi blo morebit velik zajcev in druge divjašne zmirej dost' v kuhnji; take službe niso nič kej obrajtane; jest b' tud' ne šla, to po pravic' povem.“

„K' sva že ravno pri takih službah“ — poprime na to Tončka — „nej t' pa povem, de sem imela tud' jest eno prav fest ponudbo.“

„Ej, kam pa?“ — prašam jest.

„Dol v Ipavo, ke na Slap k tistmo gospod', k' tam ima tisto vinsko šolo, če s' že kdej slišala?“

„Kaj pa, se ve de, sej b' bla mogla že jest ke dol k njemu it', pa nisem ošla, k' sem zvedla, da je preveč umazan in le rad na svoj trebuh gleda, de bo pred tak, kakoršen se spodob' za kakega deželnega poslanca.“

„No, ga že poznaš, že vidim. Zdej se redi za deželnega poslanca ke za v reduto, manjka mu še kaka dva funta; potlej se bo pa redil za državnega poslanca na Dunej, za to mu pa še več funtov manjka. Pa nej bo to, kakor če, se bo že zredil, ker je rad, kožo ima pa tud' debelo. Zdej t' bom le povedala, zakaj bi bla imela jest k' njemu it'. Veš, to je blo takrat, k' je imel tam na Slap' tistih 14 učiteljev, k' so ga potlej tako lepo pohvalil'. Jest b' jim bla imela iti kuhat', pa k' nisem ošla na vesti imet' kterga učitelja, če b' bil shujšal, sem pa kar odpisala, de me ne bo.“

„Aha, sem že tud' slišala od tega. Učitelji so imel' tam nek tritedenski post, če so prav vsak dan meso — vidli. Pa sej je „Brencelj“ tud' nekej dobil od tam, boš že brala.“

„A tako, potlej je pa prav“ — sklene Tončka — „dobro, da se take reči zvedó. Sej jest od tistga Riharda Dolenca še dost vem, t' bom že povedela, kder bova belj utegnile menit' se.“

Ravno se ločujeva, kar prav' Tončka spet:

„Kaj pa ti praviš od Koreljna Dežmana? Sej si slišala, ne?“

„Kaj sem slišala?“ — prašam jest radovedna — „pa ne, de bi se bil zdaj zares oženil?“

„O ne, tega še ni storil, ampak v deželnem zbor' je rekel, de je tista dekla, krščenca al' kuharca, k' zna saj nekeje nemški, za dva goldinarja na mesec več vredna kakor tista, k' ne zna nič.“

„Beži no, ali je to res rekel?“

„Res, res, pa še očitno in glasno v deželnem zboru.“

„Na, se že pozna, da se stara. Če se ne bo kmalo oženil, Bog ve, kaj bo še vse skup sklatil. Ko je zadnjič pred volitvam' v Ibljan' padel, so se mu možgan' mogli zló pretrest'.“

S tem se ločiva in greva vsaka svojo pot.

Vi vsi drugi pa zdrav bodite. Jest

Špela Šnitlih,

omožena Krajtljihžoft.

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Krišpin Krišpovič.

Ne, gospóda moja, danes ne bom nič zagovarjal, ne onega, kar se pri vsem tem še ni zgodilo, ne tega, kar se je v kljub vsemu temu vendar zgodilo. Prvega je vse polno, toraj tudi ne morem zmagati vsega gradiva, družega pa še več, toraj se ne dá opraviti vse v eni sapi. Je res težko, če kar naenkrat toliko klientov pridrvi se k človeku, ki vsi hočejo, da bi jih zagovarjal pred narodnostno in Bog ve, pred katero še sodnijo zavoljo tega, kar niso storili, pa tudi zavoljo družega, kar so storili in kar oboje mora imeti slabe nasledke.

Po tem jasnem uvodu lahko vsak brž ugane, kam merim s svojimi besedami, namreč na šolstvo na Kranjskem. Prišel je namreč k meni nemški „šulferajn“, ki hoče na Kranjskem vse „pokuheltajčati“; prišel je Pirkar, ta stari grešnik zoper svojo narodnost, ki je zatožen, da je nasvetoval zopet tako slabe učitelje in profesorje za šolske nadzornike; prišel je minister Konrad sam, ki je te nasvetovane šolske nadzornike razen dveh potrdil; prišli so do malega vsi ti nasvetovani in potrjeni šolski nadzorniki, ki so na sumu, da so Pirkarjevci; prišel je celó še minister Taaffe sam, ki tega Konrada še v ministerstvu trpi, deželnega zbora kranjskega pa še do zdaj ni razpustil; prišel je nazadnje še deželni predsednik Winkler sam, pod čegar predsedništvom se vse to godi, da bi ga zagovarjal; — sploh, vse to debelo in drobno je prišlo k meni, da bi storjena in opuščena dela zagovarjal pred javnim narodnim in splošno-državnim sodiščem.

Toda, gospóda moja, zamerite mi ali ne, sodite me tako ali tako: — tega, kar se je v kljub Taaffeju in njegovim vladi, kamer spada tudi kranjska deželna vlada pod predsedstvom gospoda Andreja Winklerja — drugače vse-

skozi poštenega možaka — ravno zdaj zgodilo, jaz ne morem zagovarjati in tudi ne maram. Če Konrad ne mara pozabiti, da smo njegovega zeta Frénceljna Vesteneka dali na tarčo, da je s Kranjskega kar na Štajarsko zletel; če misli, da mora učiteljstvo na Kranjskem zares biti vse popirkarjeno in v sporazumljenji s Pirkarjem vse potrdi, kar ta nasvetuje; če so med učitelji še taki, ki se ob teh razmerah ponujajo za nadzornike in to čast tudi sprejmo; če gospod Andrej Winkler, moj drugače vseskozi visoko cenjeni prijatelj, pri tem ne more družega storiti, ko da odstrani dva znana kobilarja — na katerih mesto pa prideta brž dva menda nič boljša, potlej jaz ne morem vsaj za zdaj nič družega storiti, kakor povedati to državnim našim poslancem, kajti deželni so pri meni že vso veljavo zgubili, ker so preveč plašni in pokorni.

Da pa vendar kaj storim v tej silno čudni zadevi, bodi razposlan vsem mojim znancem in tudi vsem drugim, ki se brigajo za razmere na Slovenskem, posebno pa na Kranjskem, ta-le žalostinski list:

Za časa ministerskega predsednika Taaffeja,

in

deželnega predsednika Andreja Winklerja žalostne, pa resnične dogodbe, hudo zadevajoče ljudske šole na Kranjskem.

Deželni šolski nadzornik: **Rajmund Pirker**, (prismoljen, da ga nikdo ne more odtrgati.)

Okrajni šol. nadzorniki: Levstik (= Wissiag), Gerkman (= Eppih), Žumer (= Sima), Spintre (= Linhart), Vodeb (slabši od Drganca), drugi pa vsi stari, toraj ne slabši, pa tudi ne boljše, ker se pod Pirkarjevim klobukom nobeden učitelj, če je prav nadzornik, v narodnostnem obziru ne more poboljšati.

To moje naznanilo naj se blagovoljno na znanje vzame in meni prizanese, da ne spregovorim o tem nič več. Sploh jaz ne bom odslej te vrste klientov nobenega več zagovarjal, naj bo še tako visok ali še tako nizek, ker je tu vsaka beseda zastonj. Pri takih osebah bi utegnil še svoje dozdej dobro ime zgubiti, zato, gospoda moja, ne zamerite, da se vam s tem prav po domače priporočim!

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Povračilo po dolgi poti.

(Gotovo resnična dogodba.)

Matevž pride nekega večera dobro natrkan domú in ker ga žena za to zmerja, se raztogoti nad njo in jo dobro nabunka.

Ženi Marijani Matevževa pest hudó dé, zato dere v kuhinjo in se znosi nad dekló s svojim tudi ne preveč mehкими pestmi.

Dekla Meta je nad tem hudo razkačena, ker se ji zdi, da je bila po nedolžnem tepena, zato ji pride hlapec Janez ravno prav, ki — okorn kakor je — prištorklja v

kuhinjo po kaj. „Kar spravi se mi, kloбуštra ti“ — zagromi nad njim in predno prav zavé, ga je že metla parkrat dobro opletla.

Ves razjarjen prisopiha Janez v hlev, kjer mu ravno pastir kakor nalaš v pest prileti. No, tako pastir Mihec že davno ni bil lasan, tresen in suvan, in še celó ne da bi vedel zakaj.

Ne, tega ne trpi v sebi, ven mora ž njega in ko Janez s hleva gre, se Mihec spravi nad konja, ki mu je najbližji, in ga z bičem našeška, da je žival brcala in skakala kakor besna. To stori tudi še drugo jutro, predno pride gospodar v hlev, da bi se s konjem v mesto peljal.

Komaj pa se Matevž od zadej približa konju, ga vdari ta, menda misleč, da bo zopet tepen, s kopitom, da Matevž pri tej priči sedem solncev vidi in se mora précej v posteljo vleči, v kateri stokaje prebije cel teden.

„Vidiš Matevž“ — pravi modra Marijana, ko mu z arniko maže zadeto in oteklo stegno — „vidiš, to je zato, ker si oni dan tako grdo z mano ravnal, verjemi mi!“

Vsega pa, kako se je zgodilo, v hiši — se ve da — ni nobeden drugi zvedel, kakor Mihec, ki je pa previdno molčal.

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Nasledki nenatančnega odgovora.

Miha je trden kmet, ki je raji domá, kakor da bi veliko po svetu hodil. Posebno v mesto ne gre rad, ker so tam gosposki ljudje in vsaka reč tako draga, da je človeku potem več tednov žal za potrošeni denar. Miha pa ima sina Janeza, ki se je bil pred par leti oženil z doma in še precéj daleč, namreč na nasprotno stran od Ljubljane, da je tudi njemu precéj daleč v mesto. Ker se pa še vendar ni popolnem odkrehnul od očetove hiše, da pisati (ker on sam te umetnosti ne zna, kakor tudi oče ne) očetu, da bi se z njim rad enkrat sešel v mestu na razgovor, naj bi toraj oče odpisal, kje se dobita. Oče prejme pismo in dá sinu pisati, da se bota ta in ta dan dobila v krčmi najbliže „šrangí“; kdor bo prej prišel, naj pa družega počaka.

Odločeni dan pride, Miha se poda v mesto in sede v krčmo pri „šrangí“; Janeza še ni, toraj ga čaka in da ne sedi kar tako ob suhem, si da nositi na mizo masliček za masličkom. Ali Janeza le ni. „Šentaj“ — si misli Miha — „na eno reč sem pozabil. V mestu je več „šrang“, gotovo me Janez čaka na oni strani, kjer cesta z njegovega kraja pelje v mesto.“ Brž se napoti čez mesto na ono stran, stopi v krčmo in ker Janeza tudi tam še ni, sede in pije tudi nekaj kozarcev vina čakaje ga. Pa zastonj je čakanje, zato se napoti na tretjo in četrto „šrangó“, kjer v krčmi povsod zopet nekoliko kozarcev izprazni, pa Janeza nikjer ne najde in ne pričaka. Slednjič — pozno je že in glava njegova težka — se poda proti prvi „šrangí“ nazaj, pa vino ga premaga, da obleži na cesti, kjer ga najde mestna policija, ga spravi na „rotovž“, ter vtakne v kamerico, da bi se prespal.

Zjutraj, ko še ni popolnem svitlo, se prebudi Miha in to posebno še zarad strašnega smrčanja zraven sebe; tako jo je nekdo rezal, kakor da bi drva žagal. Miha se skloni pokonci, se prime dobro za težko glavo, potem nategne ušesa in pravi sebi:

„Dobro jo reže ta! Če ni to moj Janez, je pa kateri, ki mu mora silno podoben biti. Se bom brž prepričal.“

Na to poruka svojega soseda, ga trese in trese, pa dolgo traja, da ga zbudi. V tem se je pa naredil že dan

in ko je moč kaj razločiti, spozna oče, da se ni motil, ker zraven njega leži res Janez — s težko glavo, to je videti.

„I, kako ste vi prišli sem?“ — vpraša Janez, ko spozna očeta.

„Kako pa ti?“ — prasha ta.

Jaz sam ne vem prav, kako — odgovori Janez; — „vas sem čakal v krčmi pri „šrangí“, kakor sva se dogovorila.“ —

„Pri kateri „šrangí?“ — prasha oče.

„I no, pri tisti, kjer jaz v mesto hodim,“ — odgovarja Janez — „čakam in čakam, pa vas le ni.“ Ko sem že več kozarcev izpraznil, mi pride na misel, da me najbrže čakate pri „šrangí“ na vaši strani. Toraj se podam tje, vas tudi tam čakam in praznim kozarce. Ko vas pa le ni, grem vas iskat še k drugima dvema „šrangama“, kjer povsod zopet nekaj kozarcev pijem. Nazadnje sem se ga nalezal, da sem menda na potu obležal. Kaj se je potem zgodilo z mano in kje sva zdaj oba, tega pa ne vem povedati.“

„Če se zeló ne motim, sva zdaj na „rotovži“ — ugiba Miha — „da bi le nič hudega ne prišlo iz tega!“

Hudega ni bilo nič, pač pa dosti smeha, ko je komisar zvedel vse, kako je bilo.

„No“ — je sklenil Miha — „ta rotovž je pa res prav žegen božji; če se ljudje ne morejo drugje najti, tukaj se najdejo gotovo. Le škoda, da to ni tudi krčma, ker bi strašno veliko stočili.“

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Božja volja.

Sodnik. Vi ste zatoženi, da ste izneverili gospodu župniku 50 gld., ktere vam je dal, da bi zá-nj plačali davek. Ali je to res?

Zatoženec (znan potepuh). Res je, toda to je bila volja božja. Vidite, gospod sodnik, jaz sem imel doma vso svojo robo dvakrat zarubljeno, sam Bog pa mi pošlje gospoda s 50 gld., s kterimi sem se rešil. Toraj je bila volja božja to, ne pa izneverjenje.

Nesrečno.

A. Zakaj si danes tako čmern, prijatelj?

B. Kaj bi ne bil! Vse gre narobe! Tako nesrečo imam danes, da take res ne pomnim.

A. Ej vraga! Pa ne, da bil zjutraj, ko si z doma šel, srečal babo?

B. Ne, babe nisem srečal, pač pa hudega nemškutarja.

A. Tem slabše! Vidiš, od tod tvoja nesreča.

Zavoljo deželnega zbora in družih zadreg in nadlog se je ta številka precéj zakasnila, tudi ni moglo vse priti vá-njo, kar je bilo zá-njo namenjenega; v tem toraj prosimo potrpljenja, ker št. 10. pride koj v delo. — Kakor vselej, ponovimo tudi sedaj še nujno prošnjo do vseh onih naročnikov, ki so kaj na dolgu, da bi vsaj zdaj proti koncu leta nemudoma plačali, ker drugače „Brenclj“ ne more shajati. — Št. 10. pride z veliko podobo.